

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Explicantur species quædam quantitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

tamen eo, quod materia, & forma sit quanta per accidens aliquod absolutum ab utraque realiter distinctum; sed potius eo, quod alterutra per seipsam substantialiter quanta sit. Quocirca quantitas molis non una, sed multiplex est: alia, quae in materia: alia, quae in forma: alia vero, quae in accidentibus vel suapte natura, vel munere unionis cum subiecto extenso inuicem impenetrabilibus sita sit. Ad tertium argumentum respondeo, materiam primam in primis efficere posse durationem suam, & per eam intrinsecè se complere: hinc autem duntaxat infertur, materiam inadæquatè tantum se conseruare inadæquatione se tenente non ex parte causæ, sed ex parte effectus: quod genus causalitatis non repugnare lib. 5. Physicæ tract. 4. cap. 2. statuimus. Dicitur etiam potest, materiam primam esse causam inadæquatam suæ vibrationis: cum enim forma lapidis, eius materia in centrum rapit, eamque in infimum locum deprimit; cur ipsa materia quantumvis ad illam vibrationem, vel ad aliam quamvis indifferens sit, atque adeo à forma determinari indigeat, cum forma tamen efficienter ad hanc vibrationem præ alia non concurrat: haud aliter ac intellectum determinatum specie cum ea efficere intellectionem; & habitum à libero arbitrio determinatum, cum eo etiam efficienter concurrere communiùs Philosophi tuerentur. Ad quartum argumentum respondeo, grauitatem, ac leuitatem à re graui, & leui minime distinguendum: idque in Physica lib. 8. tract. 1. cap. 7. satis à me probatum esse.

19 Ad quintum argumentum respondeo, miracula quidem multiplicari in Eucharistiæ mysterio, ubi semel quantitas panis ab eo non distinguatur: at non sine vrgenti necessitate, vt ex argumentis, quæ confecta sunt cap. præcedenti, liquido constat. Ad sextum argumentum respondeo, destrui quidem naturaliter accidentia Eucharistica in stomacho Sacerdotis, non tamen ob exigentiam caloris interni, aliorumque accidentium contrariorum: quemadmodum enim si Deus produceret gratiam in eodem loco cum voluntate peccatoris absque vlla vniione physica, cum non iustificaret, nec peccati labem ab eo auerteret; ita similiter in præsentia accidentia à stomacho producta in eodem loco existunt, quo species sacramentales harum corruptionem exigere, aut postulare nequibunt: naturaliter ergo corrumpuntur à Deo accidentia Eucharistica per solam cessationem maximi illius miraculi, quo antea absque subiecto conseruabantur: quod autem non destruantur, nisi cum accidentia contraria denuo producuntur, non arguit ad horum exigentiam respicere, sed potius ad tanti mysterij occultationem attendere: vt videlicet meritum nostrum augeatur, & quantum sensus nostri deficiunt, alterum tantum fides nostra inualecat.

20 Hic disputari posset, an qualitates in materia, vel potius in quantitate recipiantur; & rursus, an quantitas non minùs materiæ quàm formæ substantiali ei vnita debita ex æquo in utraque, an verò in sola materia recipiatur? Cæterum hæc quæstiones cum distinctionem quantitatis à materia nuper reiectam supponant, & in nostris principiis locum non habeant, omittendas potius eas esse, quàm cum præiudicio aliarum quæstionum tractandas arbitror.

CAPUT V.

Explicantur species quadam quantitatis.

Quantitas, alia est continua, alia discreta: continua quintuplex est videlicet linea, superficies, corpus, locus, motus, & tempus: discreta est duplex, nimirum numerus, & oratio. Quantitatis continuæ quatuor primæ species, sunt permanentes: duplex autem, quæ sequitur, est successiua: quantitatis discretæ prior species est permanens, & posterior fluxa, & successioni obnoxia. Esse autem quantitatem continuam, est eius partes copulari ad aliquem terminum communem; discretam vero, eas eiusmodi termino communi destrui, ac potius separatas esse: subtiliter enim & verè Beatus Damascenus capite tertio Dialect. *Numerus quinque, & quinque non habent communem terminum copulantes ipsos: si enim des aliquid intermedium, quinque, & quinque, sunt undecim, & non decem.* Rursus quantitatem aliquam esse permanentem, est eius partes simul esse; successiuam vero, illas se inuicem excipere, aliisque aduenientibus, alias illico abire.

Porro linea est longitudo latitudinis expertis: superficies, longitudo, ac latitudo profunditatis nescia: corpus longitudo, latitudo; ac profunditas. Vel aliter: linea est magnitudo ad vnum, siue vnus dimensionis: superficies magnitudo ad duo, siue duplicis dimensionis: corpus magnitudo ad tria, siue trinæ dimensionis. Vel aliter: magnitudo diuisibilis, & extensa à puncto ad punctum est linea: diuisibilis autem à linea ad lineam est superficies: diuisibilis vero à superficie ad superficiem est corpus. Vel denique, si singas punctum fluere, eius vestigium erit linea; si lineam, hæc superficiem fluxu suo describit, sin autem superficiem ipsam, vestigium ab ea relictum erit corpus. Ita Aristoteles in Logica capite de quantis, & 5. metaphys. capite decimotertio, & 1. de anima capite quarto, & ante eum Plato, & post vtrumque cæteri hætenus philosophi punctum autem quaquaversus indiuisibile, & inextensum haud est quantitas, tametsi ad eam reducatur, propterea quod eius partes sit interiecta, illasque mira quadam variegatione distinguat, vt ostensum in Physica: ubi etiam, quo pacto sit communis terminus, in quo vniuntur partes lineæ: necnon, quatenus hæc vniat partes superficiei; & hæc corporis: quod enim immediate, plerisque infedit; esto probabilius, quod tantum mediatè.

23 Circa corpus dubitari solet, num illud solum sit directè in prædicamento quantitatis, an verò linea quoque & superficies? Sotus & alij has ab eo directè excludunt, nec, nisi ad illud quodammodo reduci permittant: quoniam in prædicamento esse nequit, nisi quod est in suo genere completum, vt patet ex eo Hemistichio *finita, realia, tota*: linea autem, & superficies in genere quantitatis sunt entia incompleta: quando namque essentia quantitatis posita est in extensione entitativa, aut diuisibilitate partium, id erit completa, ac perfecta quantitas, quod fuerit perfectè, & completè partibile: eiusmodi autem est solum corpus, quippe extensum, ac partibile versus longum, latum, & profundum; secus verò linea, & superficies, quarum neutra partes extra partes habet quaquaversus, sed altera versus longum, & altera versus longum, latumque duntaxat. Rursus: sicut punctum suapte natura destinatur ad vniendas lineæ partes, ita etiam linea ad complendam, integrandam

integrandamque superficiem, & hæc ad complementum, & integritatem corporis : quemadmodum ergo materia, & forma sunt substantiæ incompletæ, quia instituuntur ad componendum totum substantiale, siue substantiam totalem, pari ratione linea, & superficies erunt quantitates incompletæ, quoniam institutæ ad componendam quantitatem aliam se perfectiorem: quo fit, ut in prædicamento haudquaquam possint directe locari.

24 Magis ramen probo contrariam sententiam, quæ est Aristotelis, Soanij, Auerfæ, ac ferme omnium scholasticorum. Siquidem in primis ens aliquod esse completum fortassis est conditio tantum requisita, ut substantia aliqua sit in prædicamento, homo, v.g. magis, quam eius anima, aut corpus, pes, aut brachium, secus vero, ut aliquod accidens sit in eo : nam albedo non est adeo completa, atque album, quod constituit, cum tamen non minus, quam illud, imò iuxta plures magis sit in prædicamento qualitatibus : quamvis ergo linea, aut superficies sit incompleta quantitas, id non proderit ad eas à genere quantitatis abigendas. Deinde prædicamentum metaphysicè sumptum admittit entia incompleta, tamen physicè sumptum ea respuat; erunt ergo linea, & superficies in prædicamento quantitatis, saltem metaphysicè usurpato. Ad hæc tam linea, quam superficies habent partes verè, ac propriè divisibiles, quamvis non tot, quot corpus : alterutra ergo integram essentiam quantitatis, id est, divisibilitatem partium fortietur, ac proinde erit completa quantitas, huiusque prædicamenti, de quo quæstio, ut ut nihil non completum possit in eo reperiri. Atque hinc constat ad primam rationem contrariam.

25 Ad secundam dicendum est; materiam etiam, & formam esse in prædicamento substantiæ secundum metaphysicam eius considerationem. Deinde id discriminis est inter accidens, & substantiam, quod cum accidens omne suapte natura sit incompletum, ac nunquam possit esse simpliciter, & absolute completum, quia semper alicuius substantiæ perfectio, satis sit illud in aliquo genere, & secundum quid esse completum, ut sit in prædicamento, licet nulla huius in physicum, & metaphysicum admittatur partitio, atque hoc gratis concedatur aduersariis: quamobrem, linea, & superficies prædicamentum quantitatis ingrediuntur propter id, quod alterutra in suo genere est completa; ut ut spectata alia quantitate perfectiori ad quam, velut partes, aut compages reducuntur, neutra non sit incompleta. Cæterum substantia completa absolute, ac simpliciter esse potest, eiusque modi est homo, verbi gratia, equus, lignum, &c. quocirca non satis erit materiam, & formam esse in suo genere completas, ac participare integram essentiam, ac definitionem substantiæ, ut in eius prædicamento sedem habeant, defectu videlicet absolute complementi, cuius est capax substantia, ut dictum.

26 Quod ad locum attinet; eum esse veram speciem quantitatis teneant plerique Platoniorum apud simplic. 4. physicorum in sua digress. de loco textu 49. Galenus apud Themistium 4. physic. textu 36. Philoponus 4. physic. in digressionem de loco, Tolerus, Sotus, & alij non pauci. Contra verò id negant B. Thom. Commentator, Suarez, Fonseca, & Conimbricenses, Aristoteles, iam his, iam illis videtur fauere alibi, & alibi: illis quidem 4. physicorum cap. 4. & in prædicam. cap. 6. his verò 5. metaph. c. 13. ubi recensens species quantitatis continuæ, locum prætermittit. Verum, & philosophus sibi inter ipsi facile conciliari potest, & supradicti auctores

R. P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

inuicem, hoc solo animaduerso, locum bifariam sumi posse.

27 Primò, prout habet extensionem quandam partium rei locatæ partibus respondentem: quot enim partes fortitur homo, v.g. totidem vendicat eius ubi, & locus, siue intrinsecus, atque cum eo penetratus, siue extrinsecus, & eum superficie sua ambiens vndique, & vndique: secundò, prout facit rem esse hic, & non alibi, eamque alicubi immobiliter affigit: priori ergo intellectu locus pertinet ad prædicamentum quantitatis, posteriori verò ad prædicamentum ubi. Quamvis autem in vocatione extensa, & diuisibili, & quod sit partibilis, & quod rem alicubi constituat, haud sint denominationes realiter distinctæ, cum eiusmodi vbitas, ac locus non nisi per partes suas locandi præstet officium, cæterum virtualiter, & per intellectum in ea distinguuntur; quandoquidem in puncto indiuisibili vbitatis, locive posterior denominatio visitur, & non prior; quæ autem in aliquo realiter separantur, ac distinguuntur, ea, sicubi sunt inseparata, sicubi in idem concurrunt, necesse est ibi ratione distingui: quo pacto cognitio, & volitio in nobis realiter separata, ac distincta non sine distinctione rationis inveniuntur in Deo optimo maximo: hæc autem distinctio rationis satis est, ut locus ad diuersa prædicamenta attineat, & modò dicatur quantitas, modò vbitatio.

28 Atque ex his constat, ubi siue locum non esse speciem quantitatis adæquatè distinctam à triplici superius explicata: nam si sit diuisibilis in longum tantum, est linea quædam: si in latum, longumque, superficies: si autem in profundum, altumve, est corpus quoddam, non metaphysicum, seu compositum ex materia, & forma substantiali; non physicum, ipsave materia prima formæ subiecta, se mathematicum. Est ergo locus species subalterna, ac subiecta alicui earum trium, quæ circumferri communiter assolent.

29 At inquires: substantia, verbi gratia, ligni partibus constat extensis, & diuisis, eius itidem qualitas se habet pari modo: actio quoque, prout eius terminus est multiplex, & partibilis, suas habet partes, quarum alia per veram distinctionem sunt extra alias: id ipsum etiam visitur in habitu, situque: quorsum ergo hæc omnia similiter non numerat Aristoteles inter species quantitatis, quibus haud dubie subalternantur, non minus, quam locus? Sed responsio est ad manum; quantitatem videlicet partium cuiusque rei colligi solere ex loco sensibili, quem occupat, eiusque magnitudine, aut exiguitate: quamobrem magis esse, ut locus triplicis quantitatis continuæ speciebus subalternatus velut talis eis superaddatur, atque in diuisione quantitatis cum illis exprimat, quam aliud vllum prædicamentum, quantumvis extensione, ac partitione præditum. Adde, antiquos quosdam philosophos in ea fuisse sententia, ut putarent, interuallum illud, quod est inter aulam, verbi gratia, alicuius parietes, esse veram quantitatem, & nequiquam realem lineam, superficiem, aut corpus, sed trium dimensionum harum capacitatem quandam susceptiuam; iuxta quorum opinionem vulgo rudi, atque imperito iam tum persuasam fortasse locutus est Aristoteles, locum inter species quantitatis enumerans, relictis, aliis prædicamentis, quæ ad quantitatem reduci possunt, eique sunt subalternata.

30 Quod spectat ad motum, sunt, qui eum propriè sumptum, & ut cōtinuum, ac successiuum esse veram quantitatis speciem, peculiaremque, & à cæteris distinctam censent

consent, quos inter præcipuè Albert. tr. de quant. c. 8. Burleus in eodem prædicam. Commentator 5. met. text. 8. Scotus & Antonius Andreas, alique eius asseclæ: ex nostris Fonseca, Molina, Gilius, Conimbr. ac Bartholomeus Amicus in phys. tract. 23. q. 1. dub. 1. & nouissimè Balthasar Tellez disp. 60. metaph. sect. 2. concl. 1. Contra verò motum haud esse veram quantitatem, tenent Porphyrius, Ammonius, ac B. Thom. & cum eo Caiet. Iauellus, Soncinas Sotus, & eiusdem factionis alij: quibus adde Louanenses, & ex nostris Cardinalem Toletum in Logica cap. de quant. q. 2. Suarez in metaph. disp. 40. sect. 8. Rubium de prædicam. quantitatis q. 7. num. 23. & 8. & Pererium lib. 13. physic. controuers. cap. 1.

31 Sed componi facile potest his ista, & si velint, eam qui mouent hunc in modum. Motus, prout est ab vno in aliud, pertinet ad prædicamentum actionis: prout in aliquo ab alio, ad genus passionis: quatenus actus entis in potentia ut in potentia, siue fluxus quidam, isque continuus, ad prædicamentum temporis, siue quando: quatenus denique partes habet distinctas, quæ ita fluant, & sibi continuò succedant, ad genus quantitatis: quocirca est vera species quantitatis continuæ, & à cæteris distincta, aut realiter adæquatè, aut inadæquatè saltem: quantitatis quidem, propter distinctionem partium: continuæ; propter earum vnionem: adæquatè distincta à linea, superficie, corpore, & loco: nihil enim horum non est permanens: ac motus successionem inuoluit; ergo ab eis realiter adæquatè distinguitur, qua ratione distingui censetur homo à sua duratione, quoniam hæc est successiua, & ille permanens, ac stabilis aliquandiu: inadæquatè verò distincta à tempore, siue duratione, quoniam actio, & passio sunt realiter adæquatè distinctæ à temporis interuallo; nam in paruo tempore multæ possunt esse actiones, passionisque, ut cum celeriter exercentur; & in multo pauca, si quando contingat eas esse lentas, tardasve: motus autem illas includit: ergo præter durationem, siue tempus, aliud quidpiam realiter adæquatè distinctum, quod intelligi nequit absque motus, & temporis inadæquata distinctione; quemadmodum fieri non potest, quin homo sit realiter inadæquatè distinctus ab anima, hoc ipso, quod corpus ab ea adæquatè distinctum importeret. Atque hoc fortasse tantum volunt auctores priori loco memorati. Cæterum ex dictis abundè liquet, motum haud esse speciem quantitatis à cæteris omnibus supra recensitis adæquatè distinctam, cum tempus, seu durationem includat, nec nisi hoc forsitan volunt multi eorum, quos posteriori loco memorauimus.

32 Tempus quoque, quinto loco inter species quantitatis continuæ, prout abstrahitur à permanenti, & successiua, & secundò, prout est successionis obnoxia, memoratam, esse propriè quantitatem, nec fusè tantum in hoc esse predicamento, tenent Cardinalis Toletus in Logica de quantitate q. 2. Vallius ibidem q. 4. cap. 4. Rubius q. 5. n. 7. ad finem, Fonseca 5. met. cap. 13. q. 10. sect. 2. Bartholomeus Amicus in physica tract. 22. q. 1. dub. 1. Balthasar Tellez in metaph. disp. 60. sect. 2. concl. 2. Molina 1. p. q. 10. art. 1. disp. 10. & præter nostros, Commentator Iauellus, Flandria, Sotus & alij non pauci. Contra verò id negant, Caietanus cap. de quantitate, Soncinas 5. metaphys. quæstione 24. Araujo etiam 5. metaphys. quæstione 3. articulo 1. Ioannes à S. Thoma 2. part. Logicæ quæstione 16. articulo 3. §. Dico ergo primò; & communiter cæteri Thomistæ: quibus adde ex nostris Gilium lib. 2. tract. 10. capite 4. num. 3. Hurtadum disputatione 13. metaphys. sectione 6. numero 43. Pererium libro 12. physic. capite 1. Vaquez 1. part. quæstione 10. dispu-

ratione 34. cap. 2. & Suarez. disput. 40. metaphys. sect. 9. num. 8.

33 Sed distinguendum est: nam, si consideretur tempus, prout facit rem aliquando existere, ita spectat ad prædicamentum durationis, siue quando: sin autem, prout habet partes inuicem distinctas, ad quantitatem: successiuam quidem, propterea quod eiusmodi partes sint impenetratæ, & non simul, siue in eodem nunc, ut sic dicam: continuam verò, quia vniuntur inuicem. Illud tamen non probò, quod docent Burleus, & Vallius; tempus dici lineam, eo, quod sit longitudo quædam successiua, ac versùs vnā tantum dimensionem siue ab instanti ad instant diuisibilis, & extensa: siquidem linea est notio quantitatis permanentis, ut benè animaduertit Aueris q. 18. Logicæ sect. 5. §. at verò utque Aristoteles, & communiter cæteri Peripatetici supponunt, quos apud nihil frequentius diuisione quantitatis permanentis in lineam, superficiem, & corpus. Non me latet tempus à poetis dici circulum, orbem, gyrumque: Sic eorum Princeps Georgic. 2.

Redit agricolis labor actus in orbem,

Atque in se sua per vestigia voluitur annus.

Et Æneidos 3.

Interea magnum sol circum voluitur annum

Sic Ouid. Fastorum 1. de die comitiali, & nundinali

Est quoque, quo populum ius est includere septis

Est quoque, qui nono semper ab orbe redit

Id est à nona luce, nono circulo diurno

Sic Claudianus lib. 2. de Stilicone

Est ignota procul, nostræque imperia menti

Vix ademda Deis annorum squalida mater

Immensi spelunca cui: quæ tempora vasto

Suppeditat reuocatque sinu: complectitur antrum

Omnia, qui placido consumit numine serpens,

Perpetuumque vires squamis caudamque reducto

Ore vorat, tacito relegens exordia lapsu

Vbi alludit ad symbolum, siue hieroglyphicum anni, quod apud Phænices, aliasque gentes erat serpens in orbem obliquatus, & caudam habens reflexam in os, & hoc in illam inferunt.

Sic etiam Seneca in Hercule furente

Vinit læti, properat cursu

Vita citato: volucrisque die

Rota præcipitis vertitur anni

Sic Pontanus præfatis suppar poetis

Et cadit infelix ano variabilis annus

Ipse tamen redit in gyrum viresque resumit

Impiger aeterno semper remeabilis ortu

34 Quin etiam inter auctores orationis prosæ is loquendi modus est valdè familiaris. Vnus sufficiat Hieronymus ad Oceanum: *Quarta* (inquiens) *astatis circulus* voluitur, ex quo ad Heliodorum Episcopum Nepotiani scribens epitaphium quicquid habere potui virum in illo tunc dolore consumpsi. Huc facit ipsius anni seu etymologia, ac deriuatio, seu aliud à se nomen deriuandi vis, & energia: nam annus, ut vult Seruius dicitur ab annulo, vel ut mauult noster, Cerda, annulus contra ab anno: utcumque autem sit, annum certè dicendum esse circularem, & annuli more circumflexum apparere. Eodem etiam facit motum à scholasticis nostris communiter diuidi in circularem, & rectum: quidni ergo tempus dici possit circulare, tamen successiuum, non minus, quam motus, præsertim cum definiri soleat numerus motus secundum prius, & posterius?

Ex his ergo sic arguat non nemo: non magis significat quantitatem permanentem lineam, quam circulus, orbis, gyros, & alia eiusmodi: hæc autem ita eam significant, ut etiam accommodari possint soleantque quantitati

quantitati successiva, seu tempori: ergo, & linea similiter. Rursus Mathematici omnes definiunt, circulum esse figuram planam unâ tantum lineâ contentam, in cuius medio punctus est, à quo omnes lineæ ad circumferentiam sunt æquales: sed tempus est circulus, ut visum: ergo, & linea quædam.

- 36 Propter hæc probabile arbitror, tempus reduci ad lineam. Sed tamen probabilius contrarium supra constitutum: loquutiones autem adductæ sunt improprie, & ad metaphysicum ac scholasticum rigorem nequaquam exigendæ: occasionem eis præbuit temporis respectus ad spatij permanentis circulum, namque tempus apud auctores superius citatos, aliosque passim supponit pro eo, quod peragitur conversione cælorum: hos autem liquet conuertere per spatium circulare, ac rotundum: mirum ergo non est, quod per denominationem ab eo translata motus ipsi cælestes, tempusque, quod in illorum mora, ac duratione consistit improprie quodammodo appellentur circulus, orbis, Gyros, a circumferentia.

- 37 Ut autem eo, unde alij reuertantur, quod tempus idem, modo ad unum, modò ad aliud prædicamentum sub diuersis rationibus formalibus spectet, haud videbitur absurdum ei, qui expendit, prædicamenta non semper debere distingui realiter, multotiesque sola distinctione virtuali esse contenta, iuxta ea, quæ disseruimus supra tract. 1. cap. 3. & 4.

CAPVT VI.

Circa quantitatem numeri auctorum placita.

- 38 Super sunt duæ quantitatis species numerus videlicet, & oratio de quibus, an veræ sint, huiusque prædicamenti proprie, an tantum improprie, & adumbrata, solet inter scholasticos magna contentione discutari. Numerum autem, ut ab eo incipiam, haud esse quantitatem veram, & prædicamentalem tradunt Oham in 1. dist. 24. quæst. 2. Gregor. ibid. quæst. 2. art. 2. Marfil. in 1. dist. 27. art. 1. Gabr. & communiter cæteri Nominales. Item Albert. lib. 8. metaph. tract. 1. cap. 8. Aureolus apud Capreolum ubi supra Commentator 3. physic. textu 68. Numerum, inquit, esse *acervum unitatum*. Suarez disput. 41. met. sect. 1. Vasquez 1. patt. disp. 26. cap. 3. Fonseca 5. metaphys. cap. 13. quæst. 4. sect. 4. Conimbr. de quant. quæst. 2. art. 1. Hurtado in metaph. disp. 13. §. 47. Arriaga etiam in metaph. disp. 5. sect. 1. subsect. 3. n. 25. Tellez quoque in metaph. disp. 60. sect. 2. num. 20.

- 39 Primum huius sententiæ fundamentum est: ut aliquid sit in prædicamento, oportet illud esse quid positivum, & non negativum, ut colligere est ex eo carmine vulgari, *entia per sese finita realia tota*; cuius prima dictio negationem omnem à prædicamento excludendam esse, denotat: numerus negationem, eamque multiplicem formaliter importat, cum plures complectatur unitates, & quævis unitas prout talis sit indiuisio, siue diuisionis negatio.

- 40 Alterum est huiusmodi: ut aliquid sit in prædicamento quantitatis, aliove quouis, opus est ei esse ens reale, & non rationis, ut superioris versiculi posterius declarat hemistichion, videlicet *finita realia tota*. At numerus non est ens reale, sed ens rationis, atque intellectus opus: nam per id res numerari, siue in numerum coalescere censentur, per quod facultas aliqua numerat, sicut cum aliquid cognoscitur, & amatur, hanc ei gratiam præstat, qui cognoscit, & amat, eoque ipso, quo utramque actionem exercet: sed numerare, atque intus dicere, unum, duo, tria, &c. est opus intel-

R. P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

lectus; ergo, & quod res numerentur, siue, quod instar est, ut cogantur in numerum. Deinde, cum dicitur de multis hominibus coram positus, primus, secundus, tertius, multoties haud est fundamentum, ut unus potius, quam alter censeatur primus, secundus, aut tertius: quod ergo tales dicantur, numerique rationem induat, est eis denominatio extrinseca & ab intellectu proficiens. Denique, cum exterius designo decem, v. g. numero utor denario, & non alio: ergo numerus ille est operatio solius rationis, alioqui cur à meo penderet arbitrio? Huc facit Arist. lib. 4. phys. text. 13. 1. ita de numero expræse sentire; necnon sequenti text. 13. 2. & ante text. 1. 10. in hoc enim docet, eundem esse numerum centum hominum, centumque equorum: in illo vero, eundem esse numerum septenarium canum, & equorum: at tales numeri non sunt iidem, si supponant pro rebus ipsis, quippe qui sunt valde diuersæ: haud ergo numeri illi secundum rationes suas formales supponunt pro rebus, sed potius ab eis distinguuntur, adeoque sunt entia rationis, cuius nimirum est ea vis, ut sicut eandem rem in dissimiles formalitates secernit, ita etiam diuersis rebus posset unitatem, ac similitudinem conferre.

Tertium eius sententiæ fundamentum est. Quod est in prædicamento quantitatis, eiusque vera species, distinguere debet à substantia, haud enim utrumque inuicem, aut cum alio vilo confundi potest: atque hac de causa quantitas continet hominis ab eius substantia distinguitur, quia nimirum est genuina eius quantitas: sed numerus hominum, v. g. ab eorum substantia neutiquam est distinctus: ecquid enim esse potest, nisi ipsi homines, eorumque positiua pluralitas: fieri ergo nequit, ut sit vera quantitas, aut ad hoc prædicamentum strictè pertineat. Quartum est tale. In rebus spiritualibus locum habet quantitas discreta: quis enim earum numerum aliquem neget? an non tres Angelos perinde, atque tres homines, equolue dicere possumus, ac solemus? at res spirituales, ut sunt immateriales, omnisque corporis expertes propriè loquendo, ita & omnis veræ quantitatis: esse ergo nequit, ut quantitas discreta veram quantitatis rationem obtineat, ad eiusve spectet genus.

Quintum eius sententiæ fundamentum sic se habet. Id nequit esse simpliciter, ac verè quantitas, vllave eius species, quod non est simpliciter ens reale: quandoquidem hoc dissecatur in quantitatem, & cætera prædicamenta: qua ratione fieri nequit, ut quidpiam sit homo, quod non animal propter huius essentialis diuisionem in hominem, & equum, reliquasque belluas: at numerus non est simpliciter ens reale, sed entia, cum sit formaliter multitudo quædam entium, ut per se palam est, utque docet Aristoteles lib. 3. phys. cap. 7. text. 68. Numerus est una plura, quantave quædam, & lib. 10. metaph. c. 9. text. 20. Numerus est multa una. Aristoteli consentit ea in re Damascenus in Dialect. cap. 49. Unitatibus igitur in unum coeuntibus duo sunt, &c. Et Greg. Nyssen. in lib. de historia sex dierum parum ante medium: Numeri natura una cum creatione introducta est; nihil enim aliud est numerus, nisi unitatum compositio.

Postremum argumentum, & proximè posito affine pro eadem sententia est huiusmodi. Ad ens prædicamentale opus est, ut sit per se, & non per accidens; quemadmodum versiculi toties memorati dictio secunda indigitat, *entia per sese, &c.* Sed numerus nō est ens per se, sed per accidens, veluti cumulus lapidum: haud enim est maior inter hos, quam inter partes numeri vnio, nexulve. Quo accedit effatum Arist. 1. 8. met. c. 3. text. 10. Numerum oportet aliquid esse, quo unus, si unus est: aut enim non est, sed quasi congeries: aut dicendum est,